

تا ... پتنت؛
روایت تجارب حفاظت از دارایی های فکری
ایران در فناوری نانو

سرشناسه: اسفندی گویهچی، سعید، ۱۳۶۷
 سرشناسه: بنیاد تدبیرگران توسعه فردا
 عنوان و نام پدیدآور: تانتست: روایتی از تجارب حفاظت از دارایی‌های فکری ایران در فناوری نانو / نویسنده سعید اسفندی؛ پژوهشگران سعید اسفندی، [و دیگران]؛ تصحیح مهیار خادم، حسین زاهدی‌مطلق، مجید صاحبی‌نژاد.
 بنیاد توسعه فردا: نظارت و تصحیح مهیار خادم، حسین زاهدی‌مطلق، مجید صاحبی‌نژاد.
 مشخصات نشر: تهران: سعید اسفندی گویهچی، ۱۳۹۷
 مشخصات ظاهری: ۸۲ ص: منوره، جدول، نمودار.
 فروست: مجموعه کتاب‌های الگوی پیشرفت نانو؛ کتاب چهارم.
 شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۰۴-۷۶۵۵-۷
 وضعیت فهرست نویسی: فیا
 موضوع: ثبت اختراعات -- ایران
 موضوع: Patents -- Iran
 موضوع: نانوتکنولوژی -- ایران
 موضوع: Nanotechnology -- Iran
 موضوع: مالکیت معنوی -- ایران
 موضوع: Intellectual property -- Iran
 شناسه افزوده: خادم، مهیار
 شناسه: زاهدی‌مطلق، حسین، ۱۳۵۴
 شناسه افزوده: صاحبی‌نژاد، مجید
 ر. ب. بندی کنگ: ۱۳۹۷ ت ۶ الف / ۳۰۷ T
 ر. ب. بندی: ۵۰۰
 شماره پیشنهاد: ۲۸۸، ۵۳

عنوان: تانتست: روایتی از تجارب حفاظت از دارایی‌های فکری ایران در فناوری نانو
 نویسنده: سعید اسفندی گویهچی
 نظارت و تصحیح: مهیار خادم، حسین زاهدی‌مطلق، مجید صاحبی‌نژاد
 مجری پژوهش: بنیاد توسعه فردا
 پژوهشگران (به ترتیب حروف الفبا): سعید اسفندی گویهچی، فاطمه‌سادات نعمتی، حسین زاهدی‌مطلق، مازیار عطاری
 ناشر (نشر مؤلف): سعید اسفندی گویهچی
 نوبت چاپ: اول، تابستان ۱۳۹۷
 شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۰۴-۷۶۵۵-۷
 شمارگان: ۵۰۰ نسخه
 قیمت: ۲۵،۰۰۰ تومان

کلیدی حقوق مادی و معنوی کتاب برای بنیاد توسعه فردا (انديشگاه سياست‌نگاری ایران) محفوظ است.

sana@farda.ir

۵..... پیشگفتار

۷..... مقدمه

۱۱..... فصل اول: آغاز آشنایی

۱۳..... شناخت و تاریخ (روایت سال‌های ۱۳۸۱ تا ۱۳۸۵)

۲۰..... سیاست‌ها و شرایط محیطی دوره‌ی آغازین

۲۲..... روایت‌ها

۲۵..... فصل دوم: عصر برت‌ها، خدمات پتنت

۲۷..... نهادسازی (روایت سال‌های ۱۳۸۵ تا ۱۳۸۸)

۳۰..... سیاست‌ها و شرایط محیطی دوره‌ی

۳۳..... روایت‌ها

۳۵..... فصل سوم: بلوغ واحد مالکیت فکری

۳۷..... رشد فعالیت‌ها (روایت سال‌های ۱۳۸۸ تا ۱۳۹۳)

۳۷..... فرصتی برای گسترش فعالیت‌ها

۴۲..... تغییر سیستم ثبت اختراع از اعلامی به امتحانی و آغاز یک حرکت جدید

۴۴..... ثبت اختراع داخلی

۴۶..... رویکرد جدید در کار با وکلای خارجی

۴۷..... تشکیل کانون پتنت

۴۹..... سیاست‌ها و شرایط محیطی در دوره‌ی بلوغ

۵۱..... فصل چهارم: وضعیت امروز و برنامه‌های آینده

۵۳..... وضعیت امروز و برنامه‌های آینده

۵۳.....	برنامه‌های آینده.....
۵۵.....	وضعیت منطقه.....
۵۸.....	چالش‌های ثبت اختراع در کشور.....
۶۴.....	سیاست‌ها و شرایط محیطی.....
۶۷.....	روایت‌ها.....

۶۹.....	پیوست: مروری بر مفاهیم و واژگان ثبت اختراع.....
۷۱.....	حق اختراع یا پتنت چیست؟.....
۷۱.....	اختیارات دارنده‌ی پتنت چیست؟.....
۷۲.....	روم اعطای حق اختراع به مخترع چیست؟.....
۷۳.....	شرایط ثبت شدن یک اختراع.....
۷۷.....	خاتمه.....
۷۹.....	مراجع.....

بیشگفتار

سیاست‌نگاری فناوری نانو؛ چرایی و چگونگی

اواخر دهه هفتاد هجری شمسی یعنی زمانی که مرزهای دانش، بخشی از قلمروی اختصاصی کشورهای بسیار پیشرفته شمرده می‌شد؛ ایران درصدد برآمد تا از گردونه فناوری نانو (که یکی از آن مرزها بود)، عقب نماند. برای موفقیت، امیدهای زیادی وجود داشت. نخست آنکه هنوز بین ایران و موقعیت این فناوری در جهان ثناف عمیقی وجود نداشت. همچنین، گستردگی حوزه‌های تخصصی تحت پوشش این فناوری ننگ بر ورود به آن را دوچندان می‌ساخت. چرا که محصولات فناوری نانو، بسته به وسیله از کاربردها را در کشاورزی، داروسازی، پوشاک و غیره می‌توانست دربرگیرد.

اگرچه سیاست‌های توسعه علم و فناوری و به‌ویژه فناوری نانو در کشورمان همواره منتقدانی داشته و دارد؛ اما در سیاست، به‌دست آمده در مسیر توسعه این فناوری، همچنان منبعی ارزشمند برای یادگیری است.

هر ناظر بالانصافی بدون انکار کاستی‌ها، تاثیر یک سیاست‌گذاری سنجیده و منسجم را بر توسعه فناوری نانو ایران تایید می‌کند. اکنون زمان آن رسیده است که به این پرسش‌ها پاسخ داده شود: سیاست‌های توسعه فناوری نانو چگونه متولد شد؟ ساختار و ماهیت آن‌ها چه بود؟ آینده‌ی متصور برای فناوری نانو چه بود؟ در هر یک از ابعاد توسعه فناوری نانو، چگونه گزینه‌ای خاص از میان سیاست‌های بدیل انتخاب شد؟ چه نگرش‌ها و سیاست‌هایی کمک کرد، آن فضای محافظه‌کارانه و سنتی دگرگون شود، آن هم در حوزه‌ی این فناوری برتر که مختص کشورهای بسیار پیشرفته بوده است؟ از این تجربه چه درس‌هایی برای پیشرفت علم و فناوری یا سایر عرصه‌های پیشرفت می‌توان آموخت؟

با نظر به این دغدغه‌ها «بنیاد توسعه فردا» تلاش کرده است که پاسخی برای این پرسش‌ها بیابد؛ «سیاست‌نگاری»، بخشی از فرایندی است که می‌تواند به

فهم وجوه مختلف سیاست‌گذاری و در پی آن، به فهم تجربه‌ای که مورد مطالعه است، کمک کند. در این راستا لازم بود که با نقش‌آفرینان و مدیران آغازکننده‌ی راه، گفت‌وگو و نظرات آن‌ها به صورت مکتوب گردآوری شود. بنابراین، کتاب حاضر به دنبال داوری درباره ضعف‌ها و قوت‌های تصمیم‌ها و اقدامات نیست بلکه ضمن روایت وقایع و رویدادها، در پی نمایاندن چرایی تصمیم‌ها و سیاست‌های سیاست‌گذاران از زبان خود آن‌هاست؛ انگیزه‌ها و تفکراتی که معمولاً در جایی ثبت نمی‌شوند و در آرشیوها در دسترس نیستند.

کتاب حاضر، یکی از محصولات فرآیند سیاست‌نگاری و تدوین الگوی پیشرفت نانو است. در این کتاب روایتی منتخب براساس اسناد و مصاحبه با نقش‌آفرینان به صورت خلاصه ارائه شده است. البته خواننده و پژوهشگر نباید به این روایت بسنده کرده و به اصل مصاحبه‌های انجام شده و اسناد گردآوری شده و کوشش برای ارائه تحبیرها، عمیق‌تر لازم است.

امید است که مجرم‌ها، پژوهش‌هایی که ذیل «الگوی پیشرفت نانو» صورت پذیرفته از یکسو برای دست‌اندکاران توسعه فناوری نانو در کشور مفید باشد و از سوی دیگر، امکان انتقال تجربه‌ی توسعه این فناوری را به سیاست‌گذاران و سیاست‌پژوهان کشور در حوزه علم و فناوری، سایر حوزه‌ها فراهم کند.

مؤلف: د.د.د. توسعه فردا

تابستان ۱۳۹۷